

...

A Kúria

mint másodfokú bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Kpkf.V.39.314/2021/2.

A tanács tagjai: dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet a tanács elnöke

Ságiné dr. Márkus Anett előadó bíró

dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője: felperesi képviselő

(Cím4)

Az alperes: Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal

(Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály, cím6)

Az alperes képviselője: dr. Kovács-Tátrai Szilvia kamarai jogtanácsos

A per tárgya: húsvizsgálat alapján hozott SO-04/EAO/00015-918/2020. számú közigazgatási határozat jogszerűségének vizsgálata

A fellebbezést benyújtó fél: a felperes 6. sorszám alatt

A fellebbezéssel támadott határozat: a Pécsi Törvényszék 2020. október 9. napján kelt

7.K.701.169/2020/5. számú végzése keresetlevél visszautasítása tárgyában

Rendelkező rész

A Kúria az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás és az ügy előzménye

[1] Az alperes a Zrt.1 számú engedélyszámú üzemében (vágóhíd) 2020. június 11. napján levágott valamennyi állatot érintően húsvizsgálatot végzett a Zrt.1 kérelmére. A húsvizsgálat eredményeként 2020. június 11. napján hozott SO-04/EAO/00015-918/2020. számú határozatával a vizsgált állatok közül az üzemben előállított 29 db sertést fogyasztásra alkalmatlannak minősítette, elrendelte azok forgalomból való kivonását és ártalmatlanítását. A határozat bevezető részében a beszállító elnevezés alatt a felperes cégneve szerepelt. A húsvizsgálat elvégzésének időpontjában - az alperes perbeli nyilatkozata alapján - a vizsgálatot végző állatorvos nem tudja, nem is tudhatja, hogy a vizsgált levágott állatok mely beszállítótól származnak, ez a befolyástól mentes döntéshozatal egyik garanciája. A felperest a húsvizsgálatot követően értesítették a „Visszacsatolás a származási gazdaság felé” elnevezéssel rendszeresített nyomtatvány megküldésével, figyelemmel arra, hogy a 29 db sertésnek a felperes volt a beszállítója. Az alperesi határozat, mely a fenti kötelezéseket tartalmazta, a Zrt.1 részére került kézbesítésre. A közigazgatási iratanyagban található többek között egy hivatalos feljegyzés a húsvizsgálatot végző hatósági állatorvos részéről, aki kitért arra, hogy a felperes képviselői a húsvizsgálatot követően megjelentek a vágóhídon, de a hatósági eljárás alapjául szolgáló, húsvizsgálattal érintett sertésekből maguk nem kérték a hatósági állatorvostól a hatósági mintavétel lehetőségét.

[2] A felperes az alperesi határozat ellen előterjesztett keresetében kérte az alperesi határozat megsemmisítését. Előadta, hogy az alperes által elrendelt intézkedés alapjául szolgáló körülmények nem álltak fenn; a feltételezett septicaemia, vagyis vérfertőzés nem volt igazolható. Kifogásolta, hogy a hatósági állatorvos nem végeztetett kiegészítő bakteriológiai vizsgálatot, amely a fenti gyanú esetén kötelező lett volna. Hivatkozása szerint a felperes állatorvosa újtán mintavételezést eszközölt, melyet akkreditált laboratóriumban megvizsgáltak; ennek eredményét csatolta. A perindítási joga kapcsán rögzítette, hogy álláspontja szerint ügyfélnek minősült az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 10. §-a alapján, mert jogát, jogos érdekét a lefolytatott hatósági eljárás és annak eredménye közvetlenül érinti. Ez közvetlen kárt is okozott számára, mert a Zrt.1 a 29 db sertés vételárát nem egyenlítette ki, melyre vonatkozóan csatolta az általa kiállított számlát és az annak teljesítésével kapcsolatos levelezést. A közvetlen érdeksérelme - nézete szerint - csak az alperesi határozat megsemmisítésével orvosolható.

[3] Az alperes a védiratában a keresetre érdemben nyilatkozott, többek között a hatósági eljárás lefolytatásával, a kiegészítő bakteriológiai vizsgálat elvégzésének hiányával kapcsolatos, szabálytalanságot állító felperesi érveket kívánta cáfolni. Kérte a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását. A bíróság felhívására a 4. sorszámú beadványban előadta, hogy az alperesi határozatot a felperes részére nem kézbesítette, az csak a húsvizsgálatot kérő és a határozat nyomán kötelezetté vált Zrt.1 részére került kézbesítésre.

Az elsőfokú bíróság végzése

[4] A Pécsi Törvényszék a 2020. október 9. napján kelt 7.K.701.169/2020/5. számú végzésével a keresetlevelet visszautasította a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 48. § (1) bekezdés c) pontjára és a Kp. 17. § a) pontjára hivatkozással. Megállapította, hogy a közigazgatási jogvitában a felperes perindítási jogosultsággal nem rendelkezik, mivel a jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül nem érinti. A felperes a hatósági eljárásban ügyfélként nem vett részt, a közigazgatási hatóság cselekménye a felperes vonatkozásában döntést nem tartalmazott, ez csak a Zrt.1 tekintetében állapítható meg. Önmagában az a tény, hogy a felperes által beszállított sertések közül 29 db sertést fogyasztásra alkalmatlannak minősítettek és elrendelték annak forgalomból történő kivonását, megsemmisítését, még nem teremt perindítási jogot.

A fellebbezés és észrevétel

[5] A felperes a végzés ellen fellebbezést terjesztett elő, kérte a Kp. 114. § (2) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását. Másodfokú perköltségre igényt tartott. Megismételte a keresetlevélben előadottakat, kifejtve, hogy a Zrt.1 nem egyenlítette ki annak a 29 db sertésnek az ellenértékét, amelyről az alperes - nézete szerint - tévesen megállapította, hogy fogyasztásra alkalmatlan. Továbbra is hangsúlyozta, hogy az alperes által elrendelt intézkedés alapjaként megjelölt körülmények nem álltak fenn. Rögzítette, hogy a jogszabálysértő módon lefolytatott hatósági eljárás közvetlen kárt okozott számára; érdeksérelme tehát a keresetében bizonyított tényen alapul, amellyel közvetlen ok-okozati kapcsolatban áll a támadott alperesi eljárás lefolytatása, és a közvetlen érdeksérelme kizárólag a határozat megsemmisítésével orvosolható. Idézte a Kp. 17. § a) pontjához fűzött kommentárt és rámutatott, hogy a jogalkotó nem a szoros értelemben vett ügyfél-fogalmat rendelte használni annak eldöntésekor, hogy mely személy jogát, vagy jogos érdekét érinti az adott közigazgatási tevékenység. Nem vitatható el a felperes törvényes érdeke abban a tekintetben sem, hogy amennyiben a határozat megsemmisítésre kerül, a felperesnek megnyílik a joga a sertések ellenértékének követelésére a Zrt.1-től. A gazdasági társaság kifejezetten a határozat szerinti fogyasztásra alkalmatlanná minősítés miatt tagadta meg a felperes számlájának kiegyenlítését, ugyanakkor a felperes által megrendelt magánvizsgálat alátámasztotta, hogy a sertések fogyasztásra alkalmasak voltak.

[6] Az alperes az észrevételében az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte, annak jogszerűségére tekintettel. Rögzítette, hogy a húsvizsgálat az érintett napon a Zrt.1 húszüzemében levágott minden állatot érintett és az állatorvos nem tudta és garanciális szempontok miatt nem is tudhatta, hogy mely beszállítótól származtak a vizsgált állatok. Az alperes a Zrt.1-t tekintette ügyfélnek, határozatát kizárólag neki, mint kötelezettnek kézbesítette, és azt a Zrt.1 küldte meg a felperesnek, a kettejük elszámolása körében. Ez az elszámolási jogviszony az alperesi határozat szempontjából nem teszi a felperest közvetlenül érintetté; érintettsége csak közvetett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[7] A felperes fellebbezése - az alábbiak szerint - alapos.

[8] A Kúria az elsőfokú bíróság végzését a Kp. 112. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság annyiban helyesen járt el, hogy vizsgálta a felperesnek a Kp. 17. § a) pontja szerint a perindítási jogosultságát. Nem vonta be azonban a vizsgálatába a felperes keresetében - az állított közvetlen érdeksérelme kapcsán - felhozott valamennyi szempontot, ezeket nem tisztázta a felperessel, kizárólag azon az alapon hozta meg döntését, hogy mely személy volt a határozat kötelezettje (Zrt.1) és, hogy azt az alperes nyilatkozata szerint (4. sorszámú perirat) kivel közölték (szintén a Zrt.1).

[9] A Kp. 17. § a) pontjának és a 48. § (1) bekezdés c) pontjának összevetése kapcsán megállapítható, hogy a jogalkotó azon esetekre határozta meg a keresetlevél visszautasításának lehetőségét, amikor a felperesnek nyilvánvalóan hiányzik a közvetlen érdeksérelme a támadott közigazgatási cselekmény jogszerűségének a vizsgálatára. A közvetlen érdeksérelme kérdése kapcsán azt helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy a felperest nem tekintették a hatósági eljárás alatt ügyfélnek, a felperes ugyanakkor arra helytállóan hivatkozott: nem kizárólag a szigorúan vett ügyféli minőség alapozhatja meg a perindítási jogot. Hozzáteszi a Kúria, hogy ehhez azonban vizsgálni kellett volna, hogy az adott közigazgatási eljárásban a felperes valóban nem minősült-e ügyfélnek vagy jogszabály ellenére nem vonták be ügyfélként, illetve lett volna-e olyan pontja a hatósági eljárásnak, ahol abba bekapcsolódhatott volna közvetlen érdekelt személyként, vagy azt eleve kizárja az adott közigazgatási eljárás. A Kúria álláspontja szerint ezért csak az alapul fekvő speciális közigazgatási eljárás ágazati szabályainak figyelembevételével, a húsvizsgálat célja, az azonnali határozathozatal és a rögtön beálló kötelezések (megsemmisítés, ártalmatlanítás) alapján dönthető el, hogy - a hatósági eljárás irányát is tekintetbe véve - e jogszabályok a felperes hatósági eljárásba történő bekapcsolódását lehetővé tették volna vagy sem; esetleg a hatósági eljárást követően a felperes a részére küldött értesítés alapján kerülhet-e abba a helyzetbe, hogy a rá vonatkozó megállapítást vitassa. Az ügyféli minőség vagy annak hiánya kérdésének vizsgálatán túl azonban a felperes keresetlevelében megfogalmazott konkrét állítások alapján (hatósági eljárás szabálytalansága, kiegészítő bakteriológiai vizsgálat szükségessége) is értékelni kellett volna, hogy a felperes a keresetlevelében ezzel határozott-e meg közvetlen érdeksérelmet vagy sem; amennyiben az nem egyértelmű, a bíróságnak nyilatkoznia kellett volna: álláspontja szerint milyen közvetlen érdeke fűződik ezen

szabálytalanságok esetleges megállapításához; miért, milyen közvetlen okból kéri ezek jogszerűségének vizsgálatát, az alperesi határozatnak, az abban feltártaknak, vagy a hatósági eljárás más mozzanatának van-e rá nézve közvetlen hatása.

[10] Ezt követően kerülhet abba a helyzetbe a bíróság, hogy eldöntse, az előző érdekek valamelyike közvetlen-e, a közigazgatási eljáráshoz kapcsolódik-e, és peresíthető-e a közigazgatási bíróság előtt. A felperes közvetlen érdeksérelemként, és közvetlen kárként a keresetlevélben utalt arra is a beszállított, érintett sertések kapcsán - ahogy azt az alperes is rögzítette a fellebbezésre adott észrevételében, esetleges gazdasági érdekre mutatva rá - hogy a Zrt.1 az alperesi határozatra hivatkozással nem egyenlítette ki a felperes számláját, a sertések ellenértékét. Az elsőfokú bíróság ezért akkor járt volna el helyesen, ha a keresetlevélben foglalt fenti indokok (hatósági eljárás szabálytalansága stb.) közvetlen érdeksérelemet felvető vagy fel nem vető minősítésének kérdése mellett vizsgálta volna a számlával kapcsolatos ok jellegét (gazdasági érdek vagy sem), azt is tisztázza a felperessel, és csak valamennyi felperes által felhozott szempont értékelése után dönt arról, hogy fennáll-e a felperes perindítási joga a támadott alperesi határozat vonatkozásában, vagyis arról, miszerint a felperes jogát, vagy jogos érdekét a közigazgatási cselekmény közvetlenül érintette-e vagy sem. Felvetődtek tehát további tisztázásra szoruló kérdések, amelyeket erősít, hogy maga az alperes is a keresetre először érdemben nyilatkozott, majd csak a fellebbezésre vonatkozó észrevételében hivatkozott pusztán gazdasági érdekre. Mindezek kapcsán tehát arról kell állást foglalni, hogy szoros oksági kapcsolat megállapítható-e az alperesi határozat és a felperes helyzete között, bemutatta-e a felperes, hogy a per megindítása a közigazgatási jog által szabályozott adott jogviszonyt tekintve a felperes közvetlen érdekeit is szolgálja.

[11] A fentiek alapján a Kúria az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára utasította a Kp. 112. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 110. § (2) bekezdése szerint. Az új eljárás során az elsőfokú bíróságnak az előzőek alapján, a speciális ágazati szabályozás figyelembevételével, esetleg a felperes nyilatkozatával, az alperes álláspontjának is a beszerzésével, szükség esetén akár személyes meghallgatás keretében tisztázni kell, hogy valamennyi, felperes által felhozott szempont alapján fennáll-e joga vagy közvetlen jogos érdeke az alperesi határozattal szembeni perindításra.

Záró rész

[12] A Kúria a fellebbezést a Kp. 114. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[13] A felperes másodfokú perköltséget kért, de annak összegét nem jelölte meg, az alperes pedig észrevételében másodfokú perköltséget nem kért, ezért fellebbezési eljárási költséget a Kúria nem állapíthatott meg.

[14] A végzés ellen a fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés, a végzés ellen a felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. március 9.

dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. a tanács elnöke,

Ságiné dr. Márkus Anett s.k. előadó bíró,

dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő